

Dr Katarzyna Radzi-Maruszak
Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej
Wydział Politologii
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

11 kwietnia 2019 roku, Lublin

Załącznik 2

Autoreferat przedstawiający dorobek i osiągnięcia naukowe

1. Imię i nazwisko: Katarzyna Radzik-Maruszak

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

a) Magister politologii (2004), praca magisterska *Samorząd terytorialny w Irlandii*, napisana w Wydziale Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej pod kierunkiem Prof. dra hab. Stanisława Michałowskiego (w trakcie studiów stypendystka Bluffton University, Ohio, USA)

b) Magister prawa (2007), praca magisterska *Samorząd terytorialny w Anglii*, napisana w Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej pod kierunkiem Prof. dr hab. Ewy Gdulewicz

c) Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce nadany uchwałą Rady Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 22 stycznia 2010 roku. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Samorząd terytorialny w Wielkiej Brytanii 1979-2007. Od nowego zarządzania publicznego do lokalnego współzarządzania*. Promotor Prof. dr hab. Stanisław Michałowski (recenzent Prof. dr hab. Andrzej K. Piasecki; Prof. dr hab. Grzegorz Janusz)

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

a) od 1 października 2004 do 30 września 2011 byłam zatrudniona na stanowisku asystenta w Zakładzie Samorządów i Polityki Lokalnej Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie.

b) od 1 października 2011 roku jestem zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Samorządów i Polityki Lokalnej Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie (w 2014 roku przebywałam 4 miesiące na urlopie macierzyńskim)

c) w latach 2005-2006 prowadziłam zajęcia w ramach umowy o dzieło w Puławskiej Szkole Wyższej

d) w latach 2005-2007 oraz 2010-2011 prowadziłam w ramach umowy o dzieło zajęcia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie

e) w 2010 roku prowadziłam w ramach umowy o dzieło zajęcia w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie

f) w 2010 roku prowadziłam w ramach umowy o dzieło oraz umowy zlecenia zajęcia w Wyższej Szkole Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu.

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789):

a) *Rada gminy jako uczestnik lokalnego współzrządzenia. Przykład Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii.*

b) K. Radzik-Maruszak (2019), *Rada gminy jako uczestnik lokalnego współzrządzenia. Przykład Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, s. 326, ISBN: 978-83-65390-26-4 (recenzent wydawniczy – Prof. dr hab. Agnieszka Pawłowska).

c) Omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

4.C.1. Wprowadzenie do tematu badawczego

Od momentu podjęcia zatrudnienia w Wydziale Politologii UMCS moje zainteresowania naukowe koncentrowały się **na organizacji i sposobie funkcjonowania samorządu terytorialnego w państwach europejskich**, początkowo przede wszystkim anglosaskich. Ich wyrazem była obroniona w 2010 roku rozprawa doktorska *Samorząd terytorialny w Wielkiej Brytanii w latach 1979-2007. Od nowego zarządzania publicznego do lokalnego współzrządzania*. Dysertacja otrzymała **I nagrodę** w VIII edycji konkursu na najlepsze rozprawy doktorskie nt. samorządu terytorialnego i zagadnień decentralizacji, który został zorganizowany w 2011 roku przez wydawcę czasopisma „Samorząd Terytorialny” Wolters Kluwer Polska. Rok później uzupełniona i poszerzona wersja rozprawy ukazała się nakładem Wydawnictwa UMCS [zob. zał. 4.II.B.5]. Po obronie doktoratu moje zainteresowania badawcze zaczęły oscylować **wokół lokalnej demokracji przedstawicielskiej, także w ujęciu porównawczym**. Szczególnie interesująca stała się dla mnie kwestia ewentualnego wpływu idei lokalnego współzrządzenia (*local governance*) na sposób funkcjonowania samorządowych organów przedstawicielskich. Efektem badań wstępnych były artykuły naukowe i rozdziały opublikowane w pracach zbiorowych [4.II.B.9; 4.II.B.15; 4.II.B.21]. W 2014 roku uzyskałam od Narodowego Centrum Nauki finansowanie prowadzonych badań (konkurs OPUS; projekt nr 2013/09/B/HS5/04403; zob. 4.II.G.2). Efektem realizacji projektu jest przedłożona monografia *Rada gminy jako uczestnik lokalnego*

współrzędzenia. *Przykład Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii*, opublikowana w 2019 roku przez Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.

Monografia koncentruje się na dwu istotnych dla funkcjonowania współczesnego samorządu kategoriach – **gminnym organie przedstawicielskim** oraz **współrządzeniu** (*governance*). Pochodzące z wyboru rady podstawowych jednostek lokalnych (gmin) pojawiły się w większości samorządów europejskich na przełomie XVIII i XIX wieku. Stopniowo, wraz ze znoszeniem kolejnych cenzusów ich wybór stawał się coraz bardziej demokratyczny. W połowie XX wieku w Europie Zachodniej trudno było znaleźć samorząd, którego rady gminne nie byłyby wybierane w wyborach powszechnych i bezpośrednich. Od momentu powstania pełniły one dwie zasadnicze role: reprezentanta (interesów) lokalnych społeczności (*representative role*) oraz kreatora polityki lokalnej (*policy-making role*). Z biegiem czasu w wielu samorządach dodatkowo zaczęły one sprawować funkcję reprezentanta politycznej formacji do której należą radni (*representation of political formation*).

Istotną rolę w rozwoju idei politycznego przedstawicielstwa, także na poziomie lokalnym, odegrało połączenie idei reprezentacji i demokracji, w rezultacie którego powstała demokracja przedstawicielska. Współcześnie demokracja ta i stanowiąca jej trzon reprezentacja z jednej strony mają wielu zagorzałych zwolenników, postrzegających je jako bezalternatywny mechanizm decyzyjny (Hibbing, Theiss-Morse 2002; Kateb 1992; Schumpeter 1995; Young 1986). W tym kontekście podkreśla się chociażby to, że przedstawicielstwo daje szansę wpływu osobom, które w decydowanie nie chcą angażować się osobiście, jak również to, że reprezentacja poprawia szybkość i techniczną sprawność procesu decyzyjnego. Z drugiej strony sposób funkcjonowania reprezentacji politycznej jest coraz szerzej krytykowany. Wielu dostrzega „braki” reprezentacji, jej paradoksy i ograniczenia (Arendt 1965; Manin 1997; Waśkiewicz 2012; Żyro 2013). Część badaczy wskazuje, że reprezentacja przyczynia się do nierównego uczestnictwa w procesie rządzenia, w tym wyklucza z procesu decyzyjnego grupy słabsze. Według innych wyczerpała się z kolei tzw. standardowa formuła (*standard account*) reprezentacji (Urbinati, Warren 2008), przede wszystkim zaś założenie, że przedstawiciele reprezentują jednostki zamieszkujące określony obszar (okręg wyborczy). Wreszcie, problematyczne jest to, że współczesna reprezentacja polityczna funkcjonuje w warunkach „nowej ekologii” (*new ecology of democratic representation*), z jednej strony oznaczającej wzmożoną aktywność międzynarodowych aktorów i instytucji, z drugiej zaś działania podejmowane lokalnie, zmierzające do bardziej bezpośredniej artykulacji i realizacji własnych interesów i potrzeb (Saward 2011).

Dodatkowo od połowy XX wieku na działanie lokalnych organów przedstawicielskich wywierana jest coraz większa presja. Początkowo była ona efektem uczynienia z samorządów agenta państwa opiekuńczego, w tym scedowania na nie realizacji i dostarczania szeregu usług i świadczeń (Hansen 2001; Held 2010). Następnie, począwszy od lat siedemdziesiątych XX wieku, coraz większy wpływ na organy przedstawicielskie wywierała koncepcja nowego zarządzania publicznego (*New Public Management*) (Pollitt, Bouckaert 2011). Nacisk na efektywność,

profesjonalizm i oszczędność powodował m.in. przesunięcie decyzyjności z organów przedstawicielskich na urzędników. Wreszcie, na przełomie XX i XXI w. lokalna reprezentacja zmuszona została do zmierzenia się z wyzwaniem wynikającym z przejścia od tradycyjnego rządu (*government*) do współzrządzenia (*governance*).

Współzrządzenie jest jednym z najpopularniejszych terminów, który odnosić można zarówno do stosunków międzynarodowych, administracji publicznej, jak i sfery usług. W zależności od kontekstu interpretować można je jako strukturę, proces, mechanizm lub pewnego rodzaju strategię (Levi-Faur 2012). Wszystko to wpływa na fakt, że obejmuje ono również bardzo wiele nurtów (Pawłowska 2016), z których jeden – *local governance* – dotyczy właśnie poziomu lokalnego. Za jego trzon należy uznać brak hierarchii, elastyczny sposób podejmowania decyzji oraz oparcie się na luźnych powiązaniach poziomych występujących między publicznymi i prywatnymi aktorami (John 2001). Obok efektywności działania samorządu wagę przywiązuje się jednak tutaj także do „jakości” lokalnej demokracji. W rezultacie z jednej strony do procesu decyzyjnego włącza się, w stopniu znacznie szerszym niż dotychczas, inne podmioty, w tym obywatele, organizacje pozarządowe czy przedsiębiorców. Z drugiej strony brak hierarchii powoduje, że poszukuje się silnych liderów, m.in. bezpośrednio wybieranych burmistrzów, którym przekazuje się kontrolę nad funkcjonowaniem sieci.

Powyższe uwarunkowania nie pozostają obojętne dla funkcjonowania lokalnych organów przedstawicielskich. Po pierwsze, przestają one być głównymi kreatorami polityki i obligowane są do (współ)zrządzenia z wieloma innymi podmiotami. Ponieważ część bardziej lub mniej zorganizowanych grup chce reprezentować się samodzielnie, niejednokrotnie dochodzi do multiplikacji roszczeń do reprezentacji (Young 2002; Szymanek 2013:12). W konsekwencji tradycyjna demokracja przedstawicielska uzupełniana jest o inne mechanizmy, oparte na bezpośrednim rozstrzygnięciu czy deliberacji (Bevir 2011). Po drugie, wrasta zapotrzebowanie na profesjonalistów, urzędników, którzy częstokroć lepiej radzą sobie ze złożonymi politykami i regulacjami. Wreszcie, wątpliwość budzić zaczyna odpowiedzialność (*accountability*) organów przedstawicielskich za wynik procesu rządzenia oraz możliwość ich jednoznacznego rozliczenia z podejmowanych na poziomie lokalnym decyzji (Bevir 2011; Pawłowska 2016). Uzasadniona jest więc konstatacja, że tradycyjne role i aktywność organów przedstawicielskich ulegają transformacji.

4.C.2. Cel naukowy monografii i uzasadnienie podjętych badań

Podstawowym celem przedłożonej pracy jest zdiagnozowanie ról rady gminy rozumianej jako interesariusz współzrządzenia (*governance*). Stanowiące podstawę pracy badania, które przeprowadziłam w czterech europejskich samorządach – angielskim, fińskim, polskim i słoweńskim – miały także na celu wskazanie czynników kształtujących te role oraz wyjaśnienie przyczyn zjawisk wpływających na ich ewentualną transformację.

W każdym z państw badaniami objęłam rady jednostek podstawowych (gmin). W Anglii za jednostkę podstawową uznałam dystrykt. Dobór samorządów nie był przypadkowy i wynikał z następujących względów. Po pierwsze, są one zaliczane są do trzech różnych modeli, odpowiednio – anglosaskiego (Anglia), północnego/nordyckiego (Finlandia) oraz środkowo- i wschodnioeuropejskiego (Polska i Słowenia). We wszystkich państwach wprowadzono zmiany inspirowane koncepcjami NPM oraz współrzędzenia. Oba paradygmaty szczególnie istotną rolę odegrały w latach osiemdziesiątych XX wieku w reformowaniu samorządu terytorialnego w Anglii i Finlandii, by dekadę później znaleźć się również w orbicie zainteresowania tzw. nowych demokracji, w tym Polski i Słowenii, poszukujących dobrych rozwiązań dla odbudowującego się wówczas samorządu terytorialnego. Co istotne, podczas gdy w Anglii i Finlandii reformy inspirowane NPM i współrzędzeniem wprowadzane były stopniowo, w Polsce i Słowenii odbywało się to niemal jednocześnie z tymi budującymi demokratyczny samorząd.

Po drugie, wszystkie państwa zdecydowały się w mniejszym (Finlandia) lub większym stopniu (Anglia, Polska, Słowenia) na wprowadzenie zmian instytucjonalno-prawnych skutkujących przyjęciem nowego sposobu organizacji władzy na szczeblu podstawowym. Niewątpliwie wpłynęło to na rolę organów przedstawicielskich. Oprócz tego w trzech państwach – Anglii, Finlandii i Słowenii – przeprowadzono istotne reformy terytorialne skutkujące odpowiednio zmniejszeniem lub zwiększeniem liczby jednostek szczebla podstawowego. Co więcej, mimo że wszystkie kraje podjęły decyzję o reformach, ich systemy samorządowe, doświadczenia, kultura polityczna i obywatelska różnią się, co czyni porównanie to jeszcze bardziej interesującym. Wreszcie zarówno w Anglii i Finlandii, jak i w Polsce oraz Słowenii podejmowane są kolejne inicjatywy dotyczące włączenia obywateli w procesy decyzyjne lub reorganizacji świadczonych przez samorzady usług. Zmusza to gminne organy przedstawicielskie do dokonania redefinicji pełnionych funkcji, co niejednokrotnie wzbudza niechęć i opór samorządowych radnych.

Poza celem głównym, sformułowałam trzy **cele szczegółowe (CS)**:

CS1: Zidentyfikowanie tych elementów otoczenia instytucjonalno-prawnego oraz szczegółowych rozwiązań ustrojowych, które mają wpływ na relacje między radą gminy i radnymi a pozostałymi uczestnikami procesu współrzędzenia.

CS2: Zdefiniowanie przedmiotu i zakresu odpowiedzialności gminnego organu przedstawicielskiego za sprawy lokalne w środowisku instytucjonalnym charakterystycznym dla współrzędzenia.

CS3: Określenie wpływu współrzędzenia na tradycyjną i kluczową rolę gminnego organu przedstawicielskiego jako reprezentanta społeczności lokalnej.

4.C.3. Pytania badawcze i hipotezy pracy

W przedłożonej monografii postawiłam następujące pytania badawcze:

PB1: Czy, a jeśli tak, to jaka istnieje zależność między modelem samorządu terytorialnego a rolą rady gminy w procesie współzrządzenia? Czy w jakikolwiek sposób różni się rola lokalnych organów przedstawicielskich w państwach Europy Zachodniej (Anglia, Finlandia) i państwach, które przeszły transformację ustrojową (Polska, Słowenia)?

PB2: Czy, a jeśli tak, to w jaki sposób wdrożenie zasad współzrządzenia wpływa na radę gminy, w tym przede wszystkim na jej relacje z organem wykonawczym, lokalnymi urzędnikami i mieszkańcami jednostki podstawowej?

PB3: Czy, a jeśli tak, to jak proces współzrządzenia wpływa na odpowiedzialność radnych gminnych względem wyborców/mieszkańców?

W hipotezie głównej (HG) przedłożonej pracy założyłam, że w rezultacie reform inspirowanych koncepcją *governance* wprowadzonych do samorządu terytorialnego oraz ostatnich zmian instytucjonalnych pozycja i rola organów przedstawicielskich w gminie uległa transformacji.

Poza hipotezą główną sformułowałam pięć hipotez pomocniczych.

HP1: Na uczestnictwo organów przedstawicielskich w procesie współzrządzenia wpływ ma przynależność do danego modelu samorządu, w tym przyjęta filozofia działania, *raison d'être* oraz będące ich rezultatem rozwiązania instytucjonalno-prawne, kultura polityczna, kapitał społeczny, jak również skala recepcji idei *governance*.

HP2: Na skutek omówionych tendencji i reform gminne organy przedstawicielskie utraciły rolę oficjalnego „ogniwa” łączącego obywateli i samorząd terytorialny i stały się jednym z wielu uczestników procesu współzrządzenia.

HP3: Współzrządzenie stworzyło możliwość wykształcenia się nowych ról organów przedstawicielskich na przykład jako „podmiotów sterujących celami”, „facylitatorów i strażników” procesu rządzenia, „gwarantów” dobra publicznego czy „rzeczników” tych podmiotów, które samodzielnie nie mogą się zaangażować w proces rządzenia.

HP4: Radni gminni łatwiej akceptują transformację roli gminnego organu przedstawicielskiego w tych państwach, w których zmiany następowały ewolucyjnie (Anglia, Finlandia), niż w tych, w których zbiegły się one z procesem tworzenia

demokratycznego samorządu i budową podstawowych instytucji lokalnych (Polska, Słowenia).

HP5: Skomplikowanie procesu rządzenia powoduje zmniejszenie faktycznej odpowiedzialności organów przedstawicielskich za jego wynik, przy zachowaniu niezmienionej odpowiedzialności formalnej.

4.C.4. Podejście i metody badawcze

W przedłożonej monografii zastosowałam podejście interpretacjonistyczne (*interpretive research*) (Marsh, Furlong 2006: 26–30). Jak wskazuje Thomas Schwandt (1997: 73, za: McNabb 2016: 229), zapewnia ono „klasyfikację, wytłumaczenie lub wyjaśnienie niektórych zjawisk”, jednocześnie zmuszając badacza do odejścia od prostego opisu zjawisk na rzecz ich interpretacji. Tym samym bardziej interesujące jest znaczenie danego zjawiska, niż to, czym po prostu ono jest.

W ramach tego podejścia jako szczegółowy paradygmat badawczy przyjąłam etnografię instytucjonalną (McNabb 2015: 346–365). Wybór ten podyktowany był faktem, że wskazany paradygmat pozwala, aby przez pryzmat osobistych doświadczeń jednostek – w tym przypadku lokalnych radnych – odkryć instytucjonalne relacje władzy, które strukturyzują te doświadczenia i nimi kierują (Babbie 2009: 336). Tym samym etnografia instytucjonalna pozwoliła na ujawnienie tych aspektów funkcjonowania rad lokalnych jako interesariuszy współzrządzenia, które mogłyby zostać przeoczone przy zastosowaniu badań mających za wyłączny cel poznanie oficjalnych dążeń instytucji samorządowych (por. *ibidem*). Uwagę zwróciłam zarówno na instytucje o charakterze formalnym (*rules in form*), jak i nieformalnym (*rules in use*) (Sproule-Jones 1993). Jak wskazuje bowiem Elinor Ostrom (1999: 37), instytucje, które mają prawdziwe znaczenie, są niewidoczne, co oznacza, że mimo istnienia oficjalnych zasad i reguł jednostki – w tym wypadku radni – mogą ich nie respektować i zachowywać się inaczej. Co za tym idzie – poza analizą oficjalnych dokumentów prawa krajowego i miejscowego – uwagę skierowałam na elementy o charakterze nieformalnym, dające szerszy obraz funkcjonowania rad we współzrządzeniu (Lowndes, Leach 2004).

Przedłożoną monografię napisałam na podstawie dwóch rodzajów źródeł. Do zbudowania jej podstaw teoretycznych konieczne było dokonanie analizy literatury przedmiotu, co pozwoliło na zbadanie kontekstu, w jakim funkcjonuje lokalna reprezentacja w samorządach czterech państw. Zgodnie z zasadami etnografii instytucjonalnej za podstawowe źródła danych uznałam dokumenty, obserwacje i wywiady. W każdym z państw przeanalizowałam więc ustawodawstwo samorządowe oraz prawo lokalne regulujące funkcjonowanie badanych jednostek (ich konstytucje¹ i statuty, uchwały, regulaminy itd.). Ponadto w każdym państwie

¹ W Anglii konstytucja lokalna jest odpowiednikiem statutu.

przeprowadziłam co najmniej jedną obserwację towarzyszącą na posiedzeniu wybranej, lokalnej rady.

W każdym z badanych samorządów przeprowadziłam jakościowe badania terenowe. Badania zrealizowałam w wybranych gminach (dystryktach), których dobór szerzej uzasadniłam w Rozdziale II przedłożonej monografii. Łącznie we wszystkich państwach przeprowadziłam 78 wywiadów, z dwiema grupami respondentów. Po pierwsze, ze względu na stosunkowo skąpą literaturę przedmiotu dotyczącą współczesnego samorządu terytorialnego w Finlandii – dostępną w języku angielskim lub polskim – zrealizowałam 12 pogłębionych, częściowo ustrukturyzowanych wywiadów z ekspertami lub praktykami fińskiej administracji lokalnej. Po drugie, w każdym z objętych badaniem państw przeprowadziłam częściowo ustrukturyzowane, pogłębione wywiady z radnymi z wybranych jednostek lokalnych (kwestionariusz wywiadu jest załącznikiem do monografii). W Anglii badania zrealizowałam w czterech dystryktach niemetropolitalnych położonych w hrabstwie Hertfordshire, w Regionie Wschodnim Anglii. W Finlandii badaniami objęłam dziesięć gmin z regionu Pirkanmaa. W Polsce badania zrealizowałam w dziewięciu gminach położonych w województwie lubelskim. Wreszcie w Słowenii wywiady przeprowadziłam z radnymi z sześciu gmin usytuowanych w regionach Gorizia i Centralnym. Dobór jednostek szerzej omówiłam w Rozdziale II monografii.

Charakteryzując stanowiące podstawę przedłożonej monografii badania podkreślić należy dwie dodatkowe kwestie. Po pierwsze, w przeprowadzonych badaniach zastosowałam perspektywę instytucjonalną, przedmiotem mojego zainteresowania są bowiem pozycja i role rady postrzeganej jako kolegialny organ przedstawicielski, analizowane przez pryzmat aktów prawnych, dokumentów, literatury oraz indywidualnych spostrzeżeń i doświadczeń radnych. Tym samym w pracy nie koncentruję się na rolach sprawowanych przez poszczególnych radnych. Po drugie, choć sednem pracy jest lokalna reprezentacja (rada gminy), jej funkcjonowanie umieściłam w kontekście współzrządzenia. Oznacza to, że skupiłam się zarówno na wewnętrznym, jak i zewnętrznym środowisku rady. Z jednej strony, dla rozumienia obecnych ról rady, istotny jest bowiem w mojej opinii ewentualny wpływ *governance* na relacje organu uchwałodawczego z organem wykonawczym i gminną administracją. Z drugiej strony niebagatelne znaczenie wydają się mieć kontakty rady z interesariuszami zewnętrznymi. Konstatacja ta wywarła wpływ na strukturę monografii.

4.C.5. Struktura pracy

Monografia zbudowana jest z sześciu rozdziałów. Przyjęłam w niej **układ problemowy**. **Rozdział I** ma charakter teoretyczny. Koncentruję się w nim na dwu podstawowych dla tej monografii ideach – reprezentacji i współzrządzeniu. W pierwszej kolejności przedstawiłam pojęcie reprezentacji, jego rozumienie, złożoność i ewolucję. Następnie odniosłam się do kwestii reprezentacji politycznej, w tym towarzyszących jej paradoksów i ogólnej krytyki. W dalszej kolejności

omówiłam koncepcję współrzędzenia, jej genezę, założenia, ewolucję oraz istniejące nurty. Uwagę skupiłam przede wszystkim na trzech z nich. Były to: współrzędzenie lokalne (*local governance*), sieciowe (*network governance*) oraz partycypacyjne (*participatory governance*). Nurty te są szczególnie istotne w kontekście objętych badaniami samorządów. Dokonując omówienia *governance*, korzystałam przede wszystkim z literatury obcojęzycznej. W dalszej części rozdziału przedstawiłam krytykę idei i praktyki współrzędzenia. Wreszcie, dokonałam zestawienia reprezentacji i współrzędzenia, starając się znaleźć odpowiedź na pytanie, na ile koncepty te są ze sobą spójne, na ile zaś – ze względu na działanie na podstawie innych zasad – rozłączne.

Rozdział II ma charakter metodologiczny. W pierwszej kolejności zaprezentowałam w nim kontekst i cel podjętych badań. Dalej przedstawiłam pytania badawcze, scharakteryzowałam hipotezę główną pracy oraz pięć hipotez pomocniczych. Następnie omówiłam przyjęte, interpretacyjne podejście badawcze oraz zastosowany paradygmat badawczy. W rozdziale II określiłam także wykorzystane w pracy źródła oraz scharakteryzowałam harmonogram i zakres przeprowadzonych badań terenowych. Wreszcie, w ostatniej jego części przedstawiłam szerszą charakterystykę badanych rad gminnych.

Rozdział III, dotyczący uwarunkowań funkcjonowania reprezentacji lokalnej w poszczególnych państwach, ponownie ma charakter teoretyczny. W jego pierwszej części szerzej scharakteryzowałam modele samorządu terytorialnego. W części drugiej omówiłam strukturę oraz zadania badanych samorządów. W trzeciej części przedstawiłam instytucjonalno-prawną pozycję lokalnych organów przedstawicielskich, w tym zasady ich wyboru, wewnętrzną organizację oraz kompetencje. Do omówienia tych kwestii wykorzystałam przede wszystkim akty prawne, zarówno te o charakterze krajowym, jak i lokalnym.

Następne trzy rozdziały zawierają omówienie wyników badań empirycznych. **Rozdział IV** odnosi się do relacji organów uchwałodawczego i wykonawczego. Składa się on z dwu zasadniczych części. W pierwszej z nich, scharakteryzowałam modele organizacji lokalnej egzekutywy. W drugiej, na podstawie analiz – instytucjonalno-prawnej oraz treści wywiadów – dokonałam konceptualizacji relacji łączącej lokalną legislatywę i egzekutywę. Następnie omówiłam rolę, jakie rady z badanych samorządów odgrywają wobec organu wykonawczego.

W **rozdziale V** skoncentrowałam się na relacjach rad i administracji gminnej. Rozdział zbudowany jest z czterech części. W pierwszej omówiłam modele relacji polityczno-administracyjnych. W drugiej scharakteryzowałam współpracę polityków i urzędników na poziomie lokalnym. W kolejnym podrozdziale odniosłam się do prawno-formalnych uwarunkowań relacji rad i urzędników w gminach Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii. Wreszcie, w części czwartej przedstawiłam wyniki przeprowadzonych badań.

Rozdział VI, ostatni, dotyczy relacji rad i mieszkańców. Składa się z czterech części. W pierwszej, powtarzając układ zastosowany w poprzednich dwu rozdziałach, odwołałam się do teorii, w tym wypadku zaangażowania obywatelskiego na poziomie

lokalnym. W drugiej przedstawiłam podejście i rozumienie idei lokalnej partycypacji w poszczególnych, objętych badaniem samorządach. W części trzeciej, odwołując się przede wszystkim do ustawodawstwa obowiązującego w każdym z państw, scharakteryzowałam instrumentarium partycypacyjne stosowane w badanych samorządach. Następnie w części czwartej przedstawiłam wyniki przeprowadzonych badań, w tym rolę, jakie rada gminy odgrywa w procesie partycypacyjnego współzrządzenia.

4.C.6. Wyniki badań

Wyniki przeprowadzonych badań umożliwiły sformułowanie następujących wniosków. Po pierwsze, pozwalają one na pozytywne zweryfikowanie hipotezy głównej pracy (HG). **We wszystkich objętych badaniem samorządach *governance* wpływa na pozycję rady oraz kształtuje rolę organów przedstawicielskich.** Równocześnie należy podkreślić, że skala wpływu jest w poszczególnych administracjach lokalnych odmienna oraz że wpływ ten uwidacznia się na różnych płaszczyznach i poziomach. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań można stwierdzić, że największe piętno *governance* odciska na radzie jako **kreatorsze polityki lokalnej**. Wpływ ten szczególnie wyraźnie widoczny jest w Finlandii. W tym samorządzie nie tylko istnieją najbardziej rozbudowane sieci współpracy zarówno horyzontalnej (między gminami), jak i wertykalnej (między gminami a wspólnymi władzami gminnymi i regionami), lecz także kolektywne rozwiązywanie problemów traktowane jest jako naturalna część procesu rządzenia. Równocześnie w świetle wyników badań wpływ gminnego organu przedstawicielskiego na podejmowane rozstrzygnięcia staje się w Finlandii coraz mniejszy, co jest z kolei problematyczne dla radnych (zob. rozdz. IV i V). Na podstawie analizy treści wywiadów przeprowadzonych z radnymi w tym państwie można też sformułować wniosek, że popularne w tamtejszym samorządzie współzrządzenie sieciowe jest mało „demokratyczne”. Charakterystyczna dla tego paradygmatu asymetryczna alokacja materialnych i niematerialnych zasobów sprzyja bowiem uprzywilejowaniu jednych aktorów, kosztem drugich.

W pozostałych badanych samorządach – angielskim, polskim i słoweńskim – także dostrzec można wpływ *governance* na pozycję i rolę organów przedstawicielskich, chociaż jest on nieco inny. Interesujący jest w tym kontekście przypadek Anglii, w której w świetle ustaleń badaczy (zob. John 2001; Radzik-Maruszak 2012) współzrządzenie wywarło głęboki wpływ na wiele sfer funkcjonowania samorządu, w tym przede wszystkim sposób realizacji świadczeń lokalnych. Instytucje takie jak rady z jednej strony się temu poddają, czego wyrazem jest wzrost znaczenia organów przedstawicielskich jako dostarczycieli usług. Z drugiej jednak strony podkreślić należy umiarkowaną popularność bardziej „awangardowych” modeli gminnej egzekutywy (burmistrz-menedżer; burmistrz-gabinet) oraz stosunkowo tradycyjny sposób, w jaki rady kształtują swoje relacje z pozostałymi uczestnikami lokalnego współzrządzenia. Z kolei w Polsce i Słowenii to

właśnie związana ze współzrządzeniem zmiana organizacji gminnej egzekutywy wywiera istotny wpływ na pozycję i rolę rady jako kreatora lokalnej polityki.

Po drugie, wyniki badań pozwoliły mi także na potwierdzenie pierwszej hipotezy pomocniczej (**HP1**). W odniesieniu do Anglii wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że na zaangażowanie rad w *governance* wpływ mają takie elementy modelu anglosaskiego jak ściśle podporządkowanie samorządu władzom centralnym i nacisk na efektywne świadczenie usług oraz powiązane z tym znaczenie legitymizacji wyjściowej (*output legitimacy*). W szczególności pierwsza z kwestii – subordynacja wobec Westminsteru – powoduje, że w wielu kluczowych obszarach wpływ lokalnych rad na zapadające decyzje jest marginalny. Tym samym rada postrzegana jest tu przede wszystkim jako **administrator polityki centralnej w terenie**. Dodatkowo w angielskim samorządzie istotny wpływ na aktywność rad wywiera przynależność partyjna radnych. W przypadku Finlandii na poziom uczestnictwa rad gminnych w procesie współzrządzenia wpływ mają takie składowe elementy modelu północnego jak kolegialność, upatrywanie *raison d'être* samorządu w świadczeniu usług, nacisk na legitymizację wyjściową (*output legitimacy*), konsensualny charakter procesu rządzenia oraz technokratyzm. W tym samorządzie szeroką kooperację rad z innymi podmiotami traktuje się jako naturalną część procesu współzrządzenia. Aktywności radnych na różnych poziomach sprzyjają takie rozwiązania instytucjonalno-prawne jak możliwość łączenia mandatów czy delegowanie lokalnych przedstawicieli do pracy w innych ciałach i gremiach. Jednocześnie wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że rada w wielu przypadkach traktowana jest instrumentalnie, nie jako główny decydent, ale raczej **koordynator przedsięwzięć**, o których realizacji zadecydowały inne organy i ciała. Ponadto w rzeczywistym rządzeniu udział bierze tylko część lokalnych radnych. Związek między zaadoptowanym modelem samorządu terytorialnego a rolą i poziomem uczestnictwa organów przedstawicielskich w procesie współzrządzenia zaobserwowano także w Polsce i Słowenii. Chociaż model środkowo- i wschodnioeuropejski jest mniej koherentny niż anglosaski czy nordycki, uczestnictwo rad w procesie współzrządzenia determinują takie jego elementy jak nacisk na oddolną budowę struktur lokalnych oraz znaczenie przypisywane legitymizacji wejściowej (*input legitimacy*). Radę postrzega się w obu samorządach przede wszystkim w kategorii **wyrażiciela interesów mieszkańców**. Równocześnie istotny wpływ na sposób funkcjonowania rad i ich uczestnictwo we współzrządzeniu w obu samorządach wywarło ustanowienie silnych, wybieranych w wyborach bezpośrednich burmistrzów.

Po trzecie, na podstawie wyników badań pozytywnie zweryfikowałam także drugą hipotezę pomocniczą (**HP2**). Istotna jest w tym miejscu konstatacja, że inspirowany *governance* proces, w którym to rady stają się „jednym z wielu” uczestników współzrządzenia, zazwyczaj nie przybiera charakteru formalnego. Przeprowadzona analiza instytucjonalno-prawna wskazuje, że we wszystkich ustawodawstwach rada nadal traktowana jest jako główny i podstawowy organ decyzyjny w gminie. Równocześnie analiza treści wywiadów dowodzi, że w opinii

radnych rzeczywisty wpływ organu uchwałodawczego na wynik procesu decyzyjnego ulega ograniczeniu. Tym samym w badanych samorządach widać brak spójności – formalnych i nieformalnych – reguł, na gruncie których operuje reprezentacja (Lowndes, Leach 2004; Ostrom 1999). O ile pierwsze nadają radzie prymarną rolę w procesie rządzenia, o tyle drugie, w praktyce często ważniejsze, zmniejszają i ograniczają jej wpływ. Jest to zarówno efektem coraz większego skomplikowania materii, z którą mierzyć się musi lokalna reprezentacja, jak i mniej lub bardziej formalnego wzmocnienia organu wykonawczego.

Wyniki przeprowadzonych badań nie pozwoliły mi natomiast na jednoznaczne potwierdzenie lub sfalsyfikowanie trzeciej hipotezy pomocniczej (**HP3**). Z jednej strony wyniki badań nie potwierdzają, aby w którymkolwiek z badanych samorządów rady jako takie odgrywały charakterystyczne dla współrzędzenia, zidentyfikowane w literaturze przedmiotu role „metasterników” (*meta-governors*), „podmiotów sterujących celami” (*goal-steering*) czy „rzeczników” tych, którzy samodzielnie nie mogą zaangażować się w proces rządzenia. Z drugiej strony należy jednak podkreślić wpływ współrzędzenia na role rad odgrywane względem organu wykonawczego, gminnej administracji oraz mieszkańców. Przeprowadzone badania wskazują, że w objętych analizą samorządach rady pełnią wobec organów wykonawczych trzy funkcje: **partyjnego kooperanta** (Anglia), **notariusza zmiany** (Finlandia) oraz **aktora drugoplanowego** (Polska, Słowenia); (zob. rozdz. IV). W toku badań zidentyfikowane zostały także dwie role odgrywane przez rady względem gminnej administracji – **kooperanta** (Anglia, Polska, Słowenia) oraz **słabszego ogniwa procesu decyzyjnego** (Finlandia); (zob. rozdz. V). Wyniki badań dowodzą także, że w relacjach z mieszkańcami rady wszystkich badanych samorządów spełniają funkcje **przedstawiciela**, **facylitatora partycypacji** oraz **gwaranta dobra publicznego**. Spośród nich szczególne znaczenie w kontekście partycypacyjnego współrzędzenia (*participatory governance*) ma ostatnia z ról, jej sednem jest bowiem równoważenie sprzecznych interesów i dążeń (zob. rozdz. VI).

Ponadto, wyniki przeprowadzonych badań nie pozwoliły mi na potwierdzenie czwartej hipotezy pomocniczej (**HP4**). *A contrario* do sformułowanego założenia analiza zebranych materiałów wskazuje, że lokalnym przedstawicielom z Anglii i Finlandii często trudniej jest się pogodzić z zachodzącymi zmianami, w tym zmniejszeniem znaczenia reprezentacji. Może to wynikać z faktu, że mimo relatywnie wyższej dynamiki zmian w samorządach polskim i słoweńskim, wprowadzane reformy nie dotknęły organu przedstawicielskiego w takim stopniu jak w samorządach Europy Zachodniej.

Na podstawie wyników przeprowadzanych badań pozytywnie zweryfikowałam natomiast piątą hipotezę pomocniczą (**HP5**). W kontekście odpowiedzialności rady za wyniki procesu rządzenia niezwykle istotne jest jednak to, że we wszystkich badanych samorządach, chociaż gminny organ przedstawicielski nadal traktowany jest jako główny i podstawowy organ decyzyjny, jego wpływ na wynik procesu decyzyjnego ulega ograniczeniu (**por. HP2**).

Wreszcie, na podstawie wyników badań sformułowałam ogólny wniosek, że mimo wielu niekorzystnych dla lokalnej reprezentacji tendencji, gminne organy przedstawicielskie nadal pełnią i pełnić będą we współzrządzeniu rolę **reprezentanta społeczności lokalnych**. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż dla większość mieszkańców udział w wyborach lokalnych jest podstawowym, a często jedynym aktem zaangażowania w działanie samorządu gminnego. W tym więc sensie ta podstawowa rola organów przedstawicielskich nie jest zagrożona.

4.C.7. Wykorzystanie wyników badań

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że działanie gminnych organów przedstawicielskich pod wpływem *governance* ulega istotnej transformacji. Spośród trzech, podstawowych – określonych w rozdziale II monografii – ról rad gminnych największą zmianę w działaniach rad zaobserwować można na płaszczyźnie kreowania polityki lokalnej. Współzrządzenie w stopniu mniejszym wpływa na rolę rady jako reprezentanta obywateli i politycznych formacji.

Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają na sformułowanie następujących rekomendacji dla polityków i urzędników projektujących samorządowe reformy:

- Powinno dążyć się do wyrównania formalnej i realnej odpowiedzialności rad gminnych w procesie współzrządzenia. Obecnie chociaż w każdym badanych z samorządów w świetle prawa organ uchwałodawczy jest głównym podmiotem decyzyjnym, jego faktyczny wpływ na zapadające decyzje ulega znaczącemu ograniczeniu;
- Co wynika z powyższego, konieczne jest przede wszystkim podejmowanie działań zmierzających do zrównoważenia statusu organów uchwałodawczego i wykonawczego w procesie współzrządzenia. Doświadczenia trzech badanych samorządów (fińskiego, polskiego i słoweńskiego) wskazują na zbytnie umocnienie gminnej egzekutywy względem legislatywy;
- Planując nowe instrumenty i narzędzia partycypacyjne należy zadbać o ich skuteczność. Obecnie – w świetle wypowiedzi radnych – wiele z nich ma jedynie pozorny charakter, co wpływa na stosunek obywateli do samorządu.

Kwestie te, w tym przede wszystkim transformacja ról rady oraz jej relacje z organem wykonawczym, urzędnikami i obywatelami były prezentowane na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych.

Pierwszy wątek – **transformacji ról rady gminnej** – podjęłam biorąc udział we wrześniu 2016 roku w ECPR General Conference (European Consortium for Political Research; 07.09-10.09.2016; Praga; Czechy). Na konferencji wygłosiłam referat dotyczący transformacji ról organów przedstawicielskich jednostek podstawowych w Finlandii i Polsce, zatytułowany *On the Crossroads: The Developing Roles of Municipal Councils in Finland and Poland*. W wystąpieniu zwróciłam uwagę na niepokojący, z punktu widzenia radnych lokalnych, proces „transferu” władzy z organu uchwałodawczego do wykonawczego. Temat zmiany ról

rad poruszyłam także w wystąpieniu *Rola rady gminy w procesie lokalnego współrządzenia. Przykład Finlandii*, wygłoszonym na konferencji *Polityka Lokalnie*, zorganizowanej przez Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego (21.04.2016-22.04.2016; Szczecin).

Do wątku drugiego – **relacji gminnej legislatywy i egzekutywy** – odniosłam się natomiast w referacie pt. *Changes and Challenges: Local Representative Democracy in Poland* prezentowanym w 2016 roku na the 24th NISPAcee Annual Conference (the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe; 19.05-21.05.2016; Zagrzeb; Chorwacja). Uzupełniona wersja referatu opublikowana została w „Annales UMCS: Sectio K Politologia” [4.II.B.23].

Wątek trzeci – **relacji rad i administracji gminnej** – poruszyłam natomiast na konferencji naukowej *Polityki publiczne. Uwarunkowania – dylematy – instrumentarium*, organizowanej w ramach Sekcji Administracji i Polityk Publicznych PTNP na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (17.05.2018-18.05.2018, Lublin). Moje wystąpienie – *Partnerzy czy rywale? Relacje lokalnych polityków i urzędników w Anglii, Finlandii, Polsce i Słowenii* – dotyczyło skomplikowanych zależności występujących między reprezentacją i administracją gminną w czterech państwach europejskich.

Najszerzej omawianym przeze mnie podczas wystąpień konferencyjnych wątkiem były **transformujące się relacje gminnej reprezentacji i obywateli**. Interesujący był dla mnie przede wszystkim stosunek radnych do nowych, pozawyborczych form zaangażowania obywatelskiego, w tym demokratycznych innowacji. Ten temat podjęłam w marcu 2019 na Konferencji Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (Sekcji Administracji i Polityk Publicznych) oraz Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Wrocławskiego pt. *Lokalne polityki publiczne - uwarunkowania i perspektywy* (25.03.2019-26.03.2019; Wrocław). Na konferencji wygłosiłam referat *Realne uczestnictwo czy „tick box-exercise”? Pozawyborcze formy aktywności obywatelskiej w opinii angielskich i fińskich radnych gminnych*. Ponadto na IV Ogólnopolskim Kongresie Politologicznym: *Państwo w czasach zmiany*, organizowanym w dniach 18-20.09.2018 w Lublinie wygłosiłam referat *Retoryka versus rzeczywistość: stosunek radnych lokalnych do demokratycznych innowacji*. W kwietniu 2018 roku zostałam zaproszona przez Prof. Liisę Häikiö i Dr Pauliinę Lehtonen z Faculty of Social Sciences, Tampere University na seminarium pt. *Experiments on Urban Participation*, podczas którego wygłosiłam wykład *How elected representatives perceive new participatory tools? Research from Poland, Slovenia, Finland and the UK*. W wystąpieniu skoncentrowałam się na stosunku radnych z czterech państw do nowych narzędzi zaangażowania obywatelskiego. Natomiast we wrześniu 2017 roku, wspólnie z Prof. Arto Haverim (TA) i Prof. Agnieszką Pawłowską (UR), zaprezentowałam podczas konferencji EGPA (European Group for Public Administration; 29.08.2017-02.09.2017; Mediolan; Włochy) referat pt. *Pro-civic representation? Citizens' participation in the opinion of Finnish and Polish local councillors*. Wystąpienie skupiało się na stosunku

fińskich i polskich radnych do szerszego, pozawyborczego zaangażowania mieszkańców w proces decyzyjny.

Do relacji rad i społeczności lokalnych odniosłam się także na konferencji *Ewolucja systemu politycznego – Demokracja przedstawicielska vs. Demokracja bezpośrednia w Polsce i Europie*, zorganizowanej przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM w Collegium Polonicum (30.11.2017-01.12.2017; Słubice), gdzie wygłosiłam referat pt. *Dobre praktyki, słaba regulacja? Lokalna aktywność obywatelska w opinii słoweńskich radnych*. W referacie skoncentrowałam się na stosunku radnych z wybranych słoweńskich gmin do zaangażowania obywatelskiego. Ponadto, na konferencji *Polityki publiczne w Polsce – między centralizmem a lokalizmem*, organizowanej przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM (06.04.2017-07.04.2017, Poznań), wygłosiłam referat zatytułowany *Niełatwa współpraca – partycypacja obywatelska w Finlandii w opinii radnych i urzędników gminnych*. W wystąpieniu poruszyłam wątek wpływu nowych form zaangażowania obywatelskiego na pracę radnych i urzędników gminnych. Artykuł powstały na bazie referatu został opublikowany w monografii [4.II.B.13]. W 2016 roku wzięłam udział w konferencji *Ewolucja systemu politycznego w państwach Europy Środkowej i Wschodniej*, zorganizowanej przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM w Collegium Polonicum (17.11.2016-18.11.2016, Słubice). Na konferencji wygłosiłam referat pt. *Nowe formy partycypacji obywateli – ani szansa, ani zagrożenie dla demokracji lokalnej*.

Prowadzone badania, stanowiące podstawę przedłożonej monografii przyczyniły się także **do zorganizowania i moderowania przeze mnie paneli podczas konferencji krajowych i międzynarodowych**. W trakcie IV Ogólnopolskiego Kongresu Politologicznego: *Państwo w czasach zmiany*, zorganizowanego w dniach 18-20.09.2018 w Lublinie wspólnie z Dr hab. Pawłem Antkowiakiem (UAM) i Dr Anną Kołomycew (UR) moderowałam panel - „Standardowa formuła” *decydowania lokalnego w odwrocie? Nowe modele procesu decyzyjnego na poziomie lokalnym* – którego kanwą były przeprowadzone badania. Poza tym podczas ECPR General Conference zorganizowanej w dniach 25.08-26.08.2018 w Hamburgu, w Niemczech wspólnie z Dr Petrem Jüptnerem z Uniwersytetu Karola w Pradze, zorganizowałam a następnie przewodniczyłam panelowi *Citizens’ Engagement – Enabler or a Nuisance? Values and Institutions of Local Representation and Participation*. W panelu prezentowane były wyniki badań przeprowadzonych przez naukowców ze Szkocji, Litwy, Słowacji oraz Polski.

Badania stanowiące trzon monografii wykorzystane zostały także w procesie dydaktycznym. Do zmian w lokalnej demokracji przedstawicielskiej odniosłam się m.in. podczas zajęć prowadzonych w ramach programu ERASMUS+ ze studentami słoweńskimi (07.11.2016-11.11.2016; Novo mesto) oraz podczas zajęć ze studentami na Wydziale Politologii UMCS (przedmioty: Samorząd terytorialny w Europie i Stanach Zjednoczonych Ameryki; Administracja Publiczna). Wreszcie wyniki badań, przede wszystkim te dotyczące stosunku reprezentacji gminnej do szerszego zaangażowania obywatelskiego wykorzystuję obecnie w projekcie nr

0163/DLG/2018/10 – *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego* – finansowanym ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu DIALOG. W projekcie pełnię rolę wykonawcy.

Cytowana literatura:

- Arendt H. (1965). *On Revolution*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Babbie E. (2009). *Podstawy badań społecznych*, tłum. W. Betkiewicz et al. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Bevir M. (2011). *Key Concepts in Governance*, London, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Bouckaert G., Pollitt C. (2011). *Public Management Reform. A Comparative Analysis–New Public Management, Governance and the Neo-Weberian State*. Oxford: Oxford University Press.
- Hansen K. (2001). Local councillors: Between local „government” and local „governance”. *Public Administration*, t. 79, nr 1, s. 105–123.
- Held D. (2010). *Modele demokracji*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Hibbing J. R., Theiss-Morse E. (2002). *Stealth Democracy: Americans’ Beliefs About How Government Should Work*. Cambridge: Cambridge University Press.
- John P. (2001). *Local Governance in Western Europe*. London: Sage.
- Kateb G. (1992). *The Inner Ocean: Individualism and Democratic Culture*. New York: Cornell University Press.
- Levi-Faur D. (2012a). From „big government” to „big governance”?, w: D. Levi-Faur (red.), *Oxford Handbook of Governance*. Oxford: Oxford University Press.
- Lowndes V., Leach S. (2004). Understanding local political leadership: Constitutions, contexts and capabilities. *Local Government Studies*, t. 30, nr 4, s. 557–575.
- Manin B. (1997). *The Principles of Representative Government*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Marsh D., Furlong P. (2006). Skóra, a nie sweter: ontologia i epistemologia w politologii, w: D. Marsh, G. Stoker (red.), *Teorie i metody w naukach politycznych*, tłum. J. Tegnerowicz. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- McNabb D. E. (2015). *Research Methods in Public Administration and Nonprofit Management*. London, New York: Routledge.
- McNabb D. E. (2016). *Research Methods for Political Science: Quantitative and Qualitative Methods* (wyd. 2). London, New York: Routledge.
- Ostrom E. (1999). Institutional rational choice: An assesment of the institutional analysis and development framework, w: P. A. Sabatier (red.), *Theories of the Policy Process*. Boulder, CO: Westview Press.
- Pawłowska A. (2016). Governance jako podejście teoretyczne – kilka kwestii spornych. *Polityka i Społeczeństwo*, nr 3(14), s. 5–17.
- Radzik-Maruszak K. (2012). *Samorząd terytorialny w Wielkiej Brytanii w latach 1979–2010. Od nowego zarządzania publicznego do lokalnego współzarządzania*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Saward M. (2011). The wider canvas: Representation and democracy in state and society [w:] S. Alonso, J. Keane, W. Merkel (red.), *The Future of Representative Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schumpeter A. J. (1995). *Kapitalizm, socjalizm, demokracja*, tłum. M. Rusiński Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Schwandt T. A. (1997). *Qualitative Inquiry: A Dictionary of Terms*. Thousand Oakes: Sage.
- Sproule-Jones M. (1993). *Governments at Work: Canadian Parliamentary Federalism and Its Public Policy Effects*. Toronto: University of Toronto Press.
- Szymanek J. (2013). Reprezentacja i mandat parlamentarny. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.
- Urbinati N., Warren E. M. (2008). The concept of representation in contemporary democratic theory. *Annual Review of Political Science*, t. 11, nr 1, s. 387–412.

Waśkiewicz A. (2012). *Paradoksy idei reprezentacji politycznej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Young I. M. (1986). Deferring group representation, [w:] W. Kymlicka, I. Shapiro (red.), *Nomos: Group Rights*. New York: New York University Press.

Young I. M. (2002). *Inclusion and Democracy*. Oxford: Oxford University Press.

Żyro T. (red.) (2013). *Reprezentacja polityczna*. Warszawa: Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych po uzyskaniu stopnia doktora

Po uzyskaniu stopnia doktora podejmowałam aktywność na kilku płaszczyznach m.in. **publikacyjnej, konferencyjnej, pozyskiwania środków na badania, współpracy międzynarodowej, pracy na rzecz środowiska akademickiego, jak również popularyzacji nauki**. Sprawuję także funkcję promotora pomocniczego w dwu przewodach doktorskich.

5A. Aktywność publikacyjna

Od momentu obrony rozprawy doktorskiej **opublikowałam jedną monografię autorską**, będącą uzupełnioną i poszerzoną wersją rozprawy doktorskiej [zob. zał. 4.II.B.5], **dwie monografie pod redakcją** (jedna w j. angielskim) [4.II.B.6-7] oraz **26 artykułów w czasopismach naukowych i pracach zbiorowych** [4.II.A1-4; 4.II.B.8-29]. Cztery teksty opublikowałam we współautorstwie z innymi badaczami samorządu terytorialnego. Jedenaście artykułów opublikowałam w języku angielskim. Mój wskaźnik cytowań według bazy Google Scholar wynosi 27 (dane z kwietnia 2019 roku). Według tej samej bazy mój indeks H wynosi 3.

W moich publikacjach systematycznie podejmowałam kilka wątków. Pierwszym z nich była **kwestia reprezentacji lokalnej i ról pełnionych przez organy uchwalodawcze w procesie (współ)rzędzenia**. W tekście *Changes and Challenges: Local Representative Democracy in Poland*, opublikowanym w 2016 w „Annales UMCS: Sectio K Politologia” [4.II.B.23] omówiłam zmiany jakie dotyczą reprezentację na poziomie lokalnym w Polsce. W artykule *Roles of Municipal Councils in Poland and in the Czech Republic. Factors Shaping the Roles and the Dynamic of Change*, opublikowanym w 2016 roku w znajdującym się na liście European Reference Index for the Humanities Plus (ERIH Plus) „Journal of Universal Excellence”, starałam się natomiast wskazać rolę jaką pełnią gminne organy przedstawicielskie w samorządach polskim i czeskim [4.II.A.2]. Podobny wątek w odniesieniu do sejmików województw podjęłam w artykule *Re-thinking the Roles of Regional Councillors in Poland: Evidence from Wielkopolskie and Lubelskie Regional Assemblies* opublikowanym w 2014 roku monografii „Regionalisation and Regional Policy in Central and Eastern Europe” [4.II.B.9]. Kwestię ról pełnionych przez indywidualnych radnych podjęłam natomiast w dwu artykułach. Po pierwsze, w tekście *The Changing Role of Councillors in Poland: Contexts and Capabilities*,

opublikowanym w 2015 roku w „Contemporary European Studies” [4.II.B.25]. Po drugie, w artykule *Liderzy, partnerzy czy politycy? Pozycja i rola radnych w samorządzie angielskim po 1997 roku*, który ukazał się 2010 roku w monografii wieloautorskiej [4.II.B.21]. Wreszcie w opublikowanym w 2014 roku w monografii „Europejskie modele samorządu terytorialnego. Stan obecny i perspektyw” artykule – *Transformacja roli organów przedstawicielskich w procesie lokalnego współrządzenia. Doświadczenia wybranych państw Europy Zachodniej* – starałam się pokazać wpływ idei *governance* na role pełnione przez rady gminne [4.II.B.15].

Drugim wątkiem który pojawia się moich publikacjach jest **kwestia partycypacji i zaangażowania obywatelskiego**. W artykule *Reprezentacja i partycypacja. Radni miejscy wobec idei i mechanizmów partycypacji obywatelskiej*, opublikowanym w 2017 roku w znajdującym się na liście ERIH Plus „Przeglądzie Politologicznym”, wspólnie z Prof. dr hab. Agnieszką Pawłowską odniosłam się do stosunku radnych miejskich do pozawyborczych form aktywności obywatelskiej [4.II.A.1]². Temat stosunku radnych i urzędników gminnych do nowych form włączania mieszkańców w proces decyzyjny podjęłam także w opublikowanym w 2017 roku w monografii wieloautorskiej artykule pt. *Nielatwa współpraca? Partycypacja obywatelska w Finlandii w opinii radnych i urzędników gminnych* [4.II.B.13]. Kwestia stosunku radnych do pozawyborczych form zaangażowania obywatelskiego była także przedmiotem mojego zainteresowania w artykule *Putting Citizens First: Democratic Innovations in City Governance*, który opublikowany został w 2015 roku w fińskim czasopiśmie naukowym „Kunnallistieteellinen Aikakauskirja” [4.II.B.24]. Stosunek administracji gminnej z Tampere i Lublina do innowacyjnych form angażowania mieszkańców scharakteryzowałam wspólnie z Dr Michaelą Bátorową w artykule *Citizen Participation and Engagement in Urban Governance: Perception of Finnish and Polish Local Officials*, opublikowanym w 2015 roku w "NISPAcee Journal of Public Administration and Policy" [4.II.A.4]³. Czasopismo to indeksowane jest między innymi w bazach Web of Science oraz ERIH Plus. Ogólnie do kwestii partycypacji obywatelskiej odniosłam się także wspólnie z Prof. dr hab. Agnieszką Pawłowską w artykule *Instytucjonalno-prawne warunki partycypacji i dialogu obywatelskiego na poziomie lokalnym (na przykładzie wybranych miast)*, który opublikowany został w 2016 roku w „Acta Politica” [4.II.B.27]⁴. Wątek ten podjęłam także z razem Dr Katarzyną Mieczkowską w tekście *From Indifference to Protest: Citizen Activity at the Local Level in Poland*, opublikowanym w 2013 roku w „Annales UMCS. Sectio K: Politologia” [4.II.B.26]⁵.

Następną kwestią podejmowaną przeze mnie po 2010 roku była **idea i praktyka współrządzenia (governance)**. W artykule opublikowany w 2016 roku w czasopiśmie „Polityka i Społeczeństwo” pt. *Network governance w fińskim*

² Mój wkład w napisanie artykułu szacuję na 50%. Vide oświadczenie współautorki zał. 5.

³ Mój wkład w napisanie artykułu szacuję na 50%. Vide oświadczenie współautorki zał. 5.

⁴ Mój wkład w napisanie artykułu szacuję na 50%. Vide oświadczenie współautorki zał. 5.

⁵ Mój wkład w napisanie artykułu szacuję na 50%. Vide oświadczenie współautorki zał. 5.

samorządzie terytorialnym: naturalny stan rzeczy czy wyzwanie dla lokalnej demokracji, przedstawiłam wyniki badań jakie przeprowadziłam wśród radnych fińskich podczas pobytu w Faculty of Management, Tampere University w ramach programu MNiSW Mobilność plus, dotyczące wpływu idei współzrządzenia sieciowego na lokalną demokrację przedstawicielską [4.II.B.28]. Wątek ten w odniesieniu do fińskiego miasta Tampere podjęłam także w artykule opublikowanym w 2016 roku w „Studiach Regionalnych i Lokalnych” pt. *Model Tampere - przykład realizacji idei nowego współzrządzenia publicznego* [4.II.A.3]. Czasopismo „Studia Regionalne i Lokalne” indeksowane jest między innymi w bazie SCOPUS. Z kolei w tekście *Lokalne współzarządzania (local governance) w polskim samorządzie terytorialnym – mit czy realna perspektywa?* opublikowanym w 2010 roku odniosłam się do możliwości recepcji idei *governance* w polskim samorządzie terytorialnym [4.II.B.22].

Kolejnym wątkiem podejmowanym przeze mnie systematycznie od 2010 roku jest **organizacja i sposób funkcjonowania samorządów europejskich**. Z jednej strony polskim czytelnikom starałam się przybliżyć zasady funkcjonowania samorządów innych państw europejskich. W monografii, której podstawą była rozprawa doktorska pt. *Samorząd terytorialny w Wielkiej Brytanii w latach 1979-2010. Od nowego zarządzania publicznego do lokalnego współzarządzania*, opublikowanej w 2012 roku nakładem Wydawnictwa UMCS, skoncentrowałam się na wpływie idei NPM i *governance* na działanie brytyjskiego samorządu [4.II.B.5]. Kwestię zmian postępujących w samorządach anglosaskich poruszyłam także w artykułach: *Modernizacja administracji publicznej w Anglii* [4.II.B.14], *Brytyjskie doświadczenia w reformowaniu samorządu terytorialnego (1997-2010)* [4.II. B.17], *Partycypacja lokalna w Wielkiej Brytanii po 1997 roku. Teoria i praktyka* [4.II.B.18], *Samorząd terytorialny w Wielkiej Brytanii w latach 1997-2010. Bilans funkcjonowania, perspektywy rozwoju* [4.II.B.19], *Od Thatcher do Browna. Polityka rządów brytyjskich wobec samorządu terytorialnego (1979-2010)*; [4.II.B.29], *Demokracja lokalna w Irlandii* [4.II.B.16] oraz *Irlandia* [4.II.B.20]. Ponadto wspólnie z Dr Katarzyną Mieczkowską redagowałam monografię naukową *XX lat samorządu terytorialnego w Polsce. Sukcesy, porażki, perspektywy*, w której omówiono doświadczenia Polski oraz innych państw europejskich w reformowaniu samorządu terytorialnego [4.II.B.7]. Z drugiej strony czytelników anglojęzycznych starałam się zainteresować funkcjonowaniem samorządów państw Europy Środkowej i Wschodniej, w tym Polski. Wymienić należy tu monografię, którą redagowałam wspólnie z Doc. Danielem Klimovskym – *Selected Aspects of Local and Regional Development* [4.II.A.6] oraz takie artykuły jak *Poland* [4.II.B.8], *Poland: Two Decades of Local Government Reform* [4.II.B.10], *Exploring Limits of Public Participation. Lessons from Local Government in Poland (1999-2010)*; [4.II.B11], czy też *Reforming Polish Local Government: Between Democracy and Efficiency* [4.II.B.12].

5B. Aktywność konferencyjna

Z moją aktywnością publikacyjną w sposób ścisły łączy się **aktywność konferencyjna**. W latach 2010-2018 wygłosiłam referaty na **27 konferencjach i seminariach naukowych** [zob. zał. 4.II.I.]. **16 wystąpień** wygłosiłam w **języku angielskim na konferencjach i seminariach międzynarodowych**, pozostałe zaś na konferencjach krajowych. Wśród konferencji międzynarodowych szczególne znaczenie dla mojego rozwoju naukowego miały referaty wygłoszone na cyklicznie organizowanych konferencjach: European Consortium for Political Research (ECPR), European Group of Public Administration (EGPA) oraz the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee). **W 2013 roku otrzymałam wspólnie z dr Michaelą Bátorową z Tampere University nagrodę Rektora Siauliai University na Litwie za najlepszy artykuł dotyczący idei governance** prezentowany na 2nd International Scientific-Practical Conference: Good Governance at Local Self-Government: Democracy, Decentralization, Development. Wyniki przeprowadzonych badań prezentowałam także na konferencjach zorganizowanych m.in. przez Politecnico Milano, Tampere University, University of Zagreb, Caucasus University w Tbilisi, University of Belgrade, University of Bristol, University of Bergen, Uniwersytet Karola w Pradze, School of Advanced Studies w Novej Goricy [4.II.I.1-16]. W Polsce rezultaty prowadzonych badań prezentowałam natomiast na konferencjach organizowanych m.in. przez Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Warszawski czy też Uniwersytet Wrocławski [4.II.I.17-27]. W kontekście uczestnictwa w konferencjach międzynarodowych **podjęłam także działania organizatorskie**. Pełniłam rolę przewodniczącej i moderatora panelu *Citizens' Engagement – Enabler or a Nuisance? Values and Institutions of Local Representation and Participation* (wspólnie z Dr Petr Jüptnerem z Uniwersytetu Karola w Pradze) podczas ECPR General Conference, która odbyła się w dniach 22-25.08.2018 na Universität Hamburg w Niemczech. Ponadto byłam przewodniczącą i moderatorem Working Group on Local Government (wspólnie z Prof. Arto Haverim z Tampere University) podczas the 24th Annual NISPAcee Conference, która zorganizowana została w dniach 19-24.05.2016, w Zagrzebiu w Chorwacji. Wreszcie przewodniczyłam i moderowałam panel – *Changes and challenges – 25 years of local politics in V4 and other CEE countries* – zorganizowany podczas Congress of the Czech Political Science Association (CPSA/ČSPV), który odbył się w dniach 09.09.2015-11.09.2015 na Uniwersytecie Karola w Pradze. Organizacja panelu była możliwa dzięki środkom pozyskanym z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego [4.II.G.5] oraz ścisłej współpracy Uniwersytetu Karola w Pradze, University of Ss. Cyril and Methodius w Trnavie na Słowacji, dwu uczelni węgierskich – Pázmány Peter Catholic University i Andrassy Universität, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

w Lublinie. Wreszcie organizowałam także inne konferencje i seminaria w kraju [4.III.I.8-9; zob. także 4.III.C.1-2].

5C. Aktywność grantowa

Istotny wpływ na rozwój mojej kariery naukowej wywarła **aktywność grantowa, która po 2014 roku umożliwiła mi pozyskanie blisko stu procentowego finansowania prowadzonych badań**. Największe znaczenie dla mojej pracy naukowej miało otrzymanie w 2014 roku w ramach konkursu OPUS organizowanego przez Narodowe Centrum Nauki finansowania **międzynarodowego projektu badawczego** *Organ przedstawicielski jako uczestnik procesu lokalnego współzrządzenia. Przykład Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii* (projekt nr 2013/09/B/HS5/04403). W projekcie pełniłam rolę **kierownika**. Badania prowadziłam wspólnie z naukowcami z Finlandii (Prof. Arto Haveri, Henna Paananen) i Słowenii (Prof. Uroš Pinterič). Głęboka analiza funkcjonowania współzrządzenia w Finlandii była z kolei możliwa dzięki otrzymaniu **rocznego stażu podoktorskiego** w ramach Programu MNiSW Mobilność Plus II edycja (decyzja nr 1110/MOB/2013/0). Wyjazd badawczy zrealizowałam w okresie 01.10.2014-30.09.2015 na jednym z najlepszych wydziałów zajmujących się administracją publiczną w Finlandii – Faculty of Management, Tampere University. W 2012 roku odbyłam także **staż badawczy** w Technical University of Košice na Słowacji. Staż odbył się w ramach stypendium finansowanego przez Slovak Academic Information Agency (SAIA). W okresie 01.01.2014-31.02.2016 byłam także **wykonawcą** w projekcie PRVOUK P17 pt. *Sciences on society, politics and the media in contemporary challenge* realizowanym w Instytucie Studiów Politycznych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Karola w Pradze. Od 2018 roku jestem natomiast **wykonawcą** w projekcie nr 0163/DLG/2018/10 *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego*, który finansowany jest ze środków MNiSW w ramach programu DIALOG. Projekt realizowany jest w konsorcjum, w skład którego wchodzi Uniwersytet Rzeszowski (lider), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (partner) oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (partner). Projekt dotyczy roli rad społecznych m.in. młodzieżowej, seniorów w procesie decyzyjnym. Ponadto byłam **partnerem i koordynatorem** w innych projektach finansowanych m.in. przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki [4.III.A.6-7].

W 2018 roku wspólnie z Dr hab. Michałem Łuszczukiem (UMCS) oraz Dr Dorotheą Wehrmann (German Development Institute) i Arne Riedelem (Ecologic Institute) złożyłam do Narodowego Centrum Nauki i Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) projekt w konkursie BEETHOVEN. Projekt znajduje się obecnie w procesie oceny. Poza tym w 2016 roku złożyłam wspólnie z kolegami z Tampere University w Finlandii, KU Leuven w Belgii oraz miastem Tampere i miastem Lublin projekt w ramach konkursu ERA-NET Cofund Smart Urban Futures Joint Call for Proposals (program Horyzont 2020), który nie otrzymał jednak

finansowania [4.II.G.9]. Finansowania nie otrzymały także dwa inne projekty złożone we współpracy z innymi badaczami samorządu europejskiego m.in. z Czech, Słowacji, Finlandii i Słowenii do czeskiego Ministerstwa Nauki w Szkolnictwa Wyższego w 2016 i 2018 roku [4.II.G.7-8]. Liderem tych projektów był Instytut Studiów Politycznych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Karola w Pradze. W 2016 roku **recenzowałam także projekty naukowe dla MNiSW** [4.III.O.1]. Moja aktywność w dziedzinie pozyskiwania środków na badania była systematycznie doceniana przez J.M. Rektora UMCS [4.II.H.3-5]. W 2016 roku otrzymałam indywidualną nagrodę J.M. Rektora za wyróżniającą pracę na rzecz Uczelni, w szczególności zaś za pozyskiwanie **zewnętrznych źródeł finansowania badań naukowych i budowanie sieci partnerów zewnętrznych**.

5D. Współpraca międzynarodowa

Z moją aktywnością grantową i realizacją projektów badawczych ściśle związana jest **współpraca międzynarodowa**. **Kierując projektem** nr 2013/09/B/HS5/04403 *Organ przedstawicielski jako uczestnik procesu lokalnego współzrządzenia. Przykład Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii* współpracowałam z badaczami z Faculty of Management, Tampere University w Finlandii (Prof. Arto Haveri, Henna Paananen) oraz Faculty of Organisation Studies (FOS), Novo mesto w Słowenii (Prof. Uroš Pinterič). W Faculty of Management, Tampere University w Finlandii, zrealizowałam także **podoktorski staż badawczy** sfinansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Mobilność Plus, III edycja. Podczas mojego pobytu nawiązałam szerszą współpracę z Prof. Liisą Häikiö i Dr Pauliiną Lehtonen z Faculty of Social Sciences, University of Tampere, która zaowocowała organizacją seminarium naukowego pt. *Experiments on Urban Participation* [4.II.I.1]. **Staż badawczy** zrealizowałam także w Technical University of Košice na Słowacji w 2012 roku. Jego efektem było moje zaangażowanie w organizację Letnich Uniwersytetów (zob. dalej). Realizując z kolei **projekt PRVOUK P17** pt. *Sciences on society, politics and the media in contemporary challenge* ściśle współpracowałam z dr Petrem Jüptnerem z Instytutu Studiów Politycznych Wydziału Nauk Społecznych, Uniwersytetu Karola w Pradze. Współpraca ta przyczyniła się do organizacji panelu podczas ECPR General Conference 2018 w Hamburgu w Niemczech. Wreszcie aplikując o środki na badania m.in. w ramach konkursu ERA-NET Cofund Smart Urban Futures Joint Call for Proposals (program Horyzont 2020) oprócz naukowców zatrudnionych Tampere University w Finlandii (Dr Sanna Tuurnas) podjęłam także współpracę z naukowcami z Uniwersytetu KU Leuven w Belgii oraz pracownikami miasta Tampere [4.II.G.9].

Współpraca międzynarodowa była także jednym z filarów mojej **aktywności dydaktycznej**. Prowadząc zajęcia w ramach **Letnich Uniwersytetów** (*Summer Universities*) kooperowałam między innymi z naukowcami zatrudnionymi w Technical University of Košice na Słowacji (przede wszystkim Doc. Danielem Klimovskym) oraz School of Advanced Social Studies w Novej Goricy w Słowenii.

W oba wydarzenia byli zaangażowani także badacze samorządu terytorialnego z innych państw (m.in. Chorwacji, Rumuni, Ukrainy, Węgier); [4.III.A.8-11; 4.III.A.7]. Prowadząc zajęcia w ramach programu ERASMUS+ współpracowałam z kolei z naukowcami z Faculty of Organisation Studies (FOS) w Novo mesto w Słowenii, Faculty of Social Sciences and Humanities, Tampere University w Finlandii, Instytutu Studiów Politycznych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Karola w Pradze oraz Faculty of Political Science, University of Iceland [4.III.A.2-5]. Z naukowcami zatrudnionymi w Instytucie Studiów Politycznych Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Karola w Pradze współpracowałam także podczas realizacji projektu nr 11440173, sfinansowanego przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki. Partnerami w projekcie byli także badacze zatrudnieni w University of Ss. Cyril and Methodius w Trnawie na Słowacji oraz Pázmány Peter Catholic University i Andrassy Universität w Budapeszcie na Węgrzech. Realizując z kolei w 2014 roku projekt edukacyjny nr 11340078 pt. *Government vs. Governance in Teaching Young Academicians in V4*, sfinansowany przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki w ramach programu Small Grants, współpracowałam z naukowcami z Masaryk University w Republice Czeskiej, National University of Public Service z Węgier oraz organizacją skupiającą badaczy administracji publicznej z państw Europy Środkowej i Wschodniej – NISPAcee (the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe); [4.III.A.6]

5E. Aktywność w obszarze promowania prac

Na mój rozwój naukowy wpłynęło także pełnienie obowiązków **promotora pomocniczego w przewodach doktorskich oraz promotora prac licencjackich**. Obecnie pełnię obowiązki promotora pomocniczego w dwu przewodach doktorskich:

- 1) od 2017 roku do chwili obecnej w przewodzie Pani mgr Elżbiety Szulc-Wałeckiej (rozprawa pt. *Partycypacja obywatelska w miastach prawach powiatu województwa lubelskiego w latach 2002-2018*; Promotor pracy Prof. dr hab. Stanisław Michałowski);
- 2) od 2018 roku do chwili obecnej w przewodzie Pani mgr Magdaleny Dubis (rozprawa pt. *Starosta i Prezydent Miasta w strukturze powiatów ziemskich i grodzkich*; Promotor pracy Prof. dr hab. Grzegorz Janusz).

Poza tym po 2010 roku byłam promotorem trzynastu prac licencjackich obronionych w Wydziale Politologii UMCS.

5F. Aktywność organizacyjna i na rzecz środowiska akademickiego

Moja aktywność organizacyjna i działania podejmowane na rzecz środowiska akademickiego mają kilka aspektów. Po pierwsze, jestem **członkiem Polskiego**

Towarzystwa Nauk Politycznych (PTNP). Pełnię funkcję **skarbnika w sekcji Administracji i Polityk Publicznych PTNP**. Po drugie, jestem **członkiem Rady Redakcji** (*Editorial Board*) czasopisma *Innovative Issues and Approaches in Social Sciences* (ISSN 1855-0541). Od 2010 roku pełniłam także na prośbę redaktorów rolę **recenzenta** w kilku czasopismach naukowych m.in. *Lex Localis* (czasopismo indeksowane m.in. w Social Sciences Citation Index (SSCI), CSA Worldwide Political Science Abstracts, Current Geographical Publications, CSA PAIS International, Academic's OneFile (Gale), ERIH Plus, International Political Science Abstracts, ProQuest, Scopus), *Politics and Governance* (czasopismo indeksowane w Web of Science, Social Sciences Citation Index oraz bazie Scopus), *Zarządzania Publicznego. Zeszyty Naukowe Instytutu Spraw Publicznych UJ* oraz *Studiów Obszarów Wiejskich* [4.III.P.1-4].

Po trzecie **organizowałam seminaria i konferencje naukowe**. We wrześniu 2018 roku byłam odpowiedzialna wspólnie z mgr Elżbietą Szulc-Wałeczką za organizację seminarium pt. *Udział rad społecznych w procesie decyzyjnym*. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach wspomnianego projektu *Od dialogu do deliberacji. Podmioty niepubliczne jako (nie)obecny uczestnik lokalnego procesu decyzyjnego*, finansowanego z dotacji MNiSW w ramach Programu DIALOG. Byłam także **przewodniczącą i moderatorką paneli i working groups** na konferencjach międzynarodowych (ECPR – 2018; NISPAcee – 2016; CPSA/ČSPV – 2015). Na zaproszenie Prof. dr hab. Marka Pietrasia pełniłam także rolę **Członka Rady Programowej IV Ogólnopolskiego Kongresu Politologicznego: Państwo w czasach zmiany**, który zorganizowany został przez Wydział Politologii UMCS w dniach 18-20.09.2018 w Lublinie. Pełniłam także rolę współorganizatora i sekretarza innych seminariów i konferencji zorganizowanych na Wydziale Politologii UMCS [4.III.I.8-9].

Innym obszarem mojej aktywności jest **praca na rzecz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej**. Od 2012 roku jestem **członkiem Senatu UMCS** (Senator XXIII kadencji (2012-2016) oraz XXIV kadencji (2016-2020)). W obecnej kadencji zasiadam w **Komisji Współpracy z Zagranicą**. Natomiast w latach 2012-2016 pracowałam w **Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich**. Od 2018 roku jestem także **Członkiem Zespołu Operacyjnego**, wspierającego Zespół Strategiczny w projekcie „Zintegrowany UMCS” w ramach Zadania 14 – Inter-Pro-UMCS. Intensywnie angażuję się także w prace Wydziału Politologii UMCS. Jestem **członkiem Wydziałowego Zespół ds. Jakości Kształcenia** w kadencji 2016-2020 oraz **członkiem i sekretarzem Wydziałowego Zespołu Programowego** kierunku Politologia (studia 1 i 2 stopnia) w kadencji 2016-2020. Od 2019 roku jestem także członkiem **Zespołu Programowego** opracowującego program, efekty kształcenia, kalkulacje, jak również wniosek o uruchomienie kierunku studiów Administracja Publiczna. W 2019 roku zostałam także wybrana do Komisji dokonującej wyboru członków Rady Uczelni UMCS.

5G. Aktywność dydaktyczna i w dziedzinie popularyzacji nauki

Jako ważne pole mojej aktywności zawodowej postrzegam **prowadzenie zajęć dydaktycznych**. Z jednej strony po obronie rozprawy doktorskiej angażowałam się w przedsięwzięcia o charakterze **międzynarodowym**. Prowadziłam zajęcia dla międzynarodowego audytorium podczas **czterech letnich uniwersytetów** (*Summer Universities*) z zakresu samorządu terytorialnego (2011; 2012; 2013), organizowanych w Słowenii i na Słowacji [4.III.A.8-11]. Pełniłam także rolę członka Komitetu Sterującego (*Steering Committee*) tychże wydarzeń. Poza tym byłam zaangażowana w projekty edukacyjne finansowane przez **Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki** [4.III.A.6-7]. Prowadziłam także zajęcia w ramach programu **ERASMUS+** dla studentów z Islandii (2011), Czech (2013), Finlandii (2013) oraz Słowenii (2016); [4.III.A.2-5]. Z drugiej strony aktywnie pracuję ze studentami na Wydziale Politologii UMCS. Moje obowiązki dydaktyczne obejmują **prowadzenie zajęć na wszystkich trzech poziomach kształcenia**. Dla uczestników studiów trzeciego stopnia z nauk o polityce w języku angielskim prowadzę dwa przedmioty warsztatowe: *Academic Course Development and Teaching* oraz *Public Speaking and Presentation in Academic Work*. Oprócz tego na studiach doktoranckich w j. angielskim prowadzę przedmiot *Policy Analysis for Public and International Affairs*. Na kierunku politologia – pierwszego i drugiego stopnia – prowadzę takie przedmioty jak: *Administracja publiczna, Prawo administracyjne, Postępowanie administracyjne, Samorząd terytorialny w Europie i Stanach Zjednoczonych Ameryki, Translatorium specjalnościowe z j. angielskiego* oraz *Teorie współzależności*. Na kierunku International Relations drugiego stopnia prowadzę przedmiot *Territorial Marketing and Economic Promotion*. Wreszcie na kierunku bezpieczeństwo narodowe – pierwszego i drugiego stopnia – prowadzę przedmioty *Administracja publiczna* oraz *Postępowanie karne i administracyjne w polityce bezpieczeństwa*. W 2017 i 2018 roku prowadziłam także zajęcia w ramach tzw. *Nocnych korków* z WOS dla osób zdających maturę z wiedzy o społeczeństwie (koordynator wydarzenia Mgr Sylwia Skotnicka).

Moja aktywność **popularyzująca naukę** obejmuje także działania podejmowane poza Wydziałem Politologii UMCS. W listopadzie 2018 roku wzięłam udział jako **prelegent i dyskutant** w warsztatach społeczno-filozoficznych pt. *Równość – Wolność – Niepodległość* zorganizowanych dla dzieci w ramach światowego dnia filozofii na Wydziale Socjologii i Filozofii UMCS (koordynator Dr hab. Mariola Kuszyk-Bytniewska). W lutym 2019 roku poprowadziłam wykład dotyczący samorządu terytorialnego dla studentów lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (koordynator dr Izabela Pietras). W listopadzie 2018 roku wzięłam także udział w roli **eksperta** w *Salonie Polityki* zorganizowanym przez tygodnik „Polityka” na Wydziale Politologii UMCS. Jestem także **autorką komentarzy i analiz** eksperckich dla Polskiego Radia Lublin, Radia Centrum, Telewizji Polskiej oraz Telewizji Polsat.